

Nr 30

**Lagutskottets betänkande med anledning av propositionen 1975: 102
med förslag till räntelag m. m., jämte motioner**

I propositionen 1975: 102 har regeringen (justitiedepartementet) efter att ha hört lagrådet föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagda förslag till

1. räntelag,
2. lag om ändring i handelsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1905: 38 s. 1) om köp och byte av lös egendom,
4. lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal,
5. lag om ändring i lagen (1936: 81) om skuldebrev,
6. lag om ändring i ärvdabalken,
7. lag om ändring i jordabalken,
8. lag om ändring i utsökningslagen (1877: 31 s. 1),
9. lag om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1),
10. lag om ändring i lagen (1895: 64 s. 1) om handelsbolag och enkla bolag,
11. lag om ändring i vattenlagen (1918: 523),
12. lag om ändring i konkurslagen (1921: 225),
13. lag om ändring i lagen (1944: 705) om aktiebolag,
14. lag om ändring i lagen (1948: 433) om försäkringsrörelse,
15. lag om ändring i lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar,
16. lag om ändring i lagen (1955: 183) om bankrörelse,
17. lag om ändring i lagen (1955: 416) om sparbanker,
18. lag om ändring i förköpslagen (1967: 868),
19. lag om ändring i förordningen (1968: 576) om Konungariket Sveriges Stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar,
20. lag om ändring i lagen (1969: 620) om ersättning i vissa fall för utgivna underhållsbidrag,
21. lag om ändring i lagen (1970: 65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar,

22. lag om ändring i lagen (1971: 494) om exekutiv försäljning av fast egendom,

23. lag om ändring i lagen (1971: 500) om exekutiv försäljning av luftfartyg m. m.,

24. lag om ändring i väglagen (1971: 948),

25. lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719),

26. lag om ändring i lagen (1973: 1130) om exekutiv försäljning av registrerat skepp m. m.,

27. lag om ändring i ledningsrättslagen (1973: 1144),

28. lag om ändring i anläggningslagen (1973: 1149),

29. lag om ändring i gruvlagen (1974: 342).

Med anledning av propositionen har väckts två motioner. Motionsyrkandena redovisas nedan på s 32.

Lagförslagen

1 Förslag till

Räntelag

Härigenom föreskrives följande.

1 §

Denna lag är tillämplig på penningfordran inom förmögenhetsrättens område. Lagen gäller i den mån ej annat är avtalat eller utfäst eller särskilt föreskrivet.

2 §

Ränta på fordran utgår ej för tid innan fordringen är förfallen till betalning.

På fordran som avser återgång av betalning då avtal hävts till följd av betalningsmottagarens kontraktsbrott eller på liknande grund utgår dock ränta för tiden från den dag betalningen erlades till och med den dag återbetalning sker eller, om återbetalning ej sker i rätt tid, den dag från vilken ränta börjar utgå enligt 3 eller 4 §.

3 §

Försittes betalningstiden för fordran vars förfallodag är bestämd i förväg, utgår ränta på fordringen från förfallodagen.

På fordran som grundar sig på sysslomans eller annans skyldighet att redovisa för medel som han mottagit av huvudmannen eller tredje man utgår ränta från dagen för redovisningen eller, om denna ej avgavs i rätt tid, från den dag redovisning bort ske.

4 §

I annat fall än som avses i 3 § utgår ränta på förfallen fordran, för vilken betalningstiden försittes, från den dag som infaller en månad efter det borgenären har avsänt räkning eller på annat sätt framställt krav på betalning av bestämt belopp med angivande att underlåtenhet att betala medför skyldighet att utge ränta. Gälldenären är dock ej skyldig att erlagga ränta för tid innan räkningen eller kravet har kommit honom till handa.

Avser fordringen skadestånd eller annan liknande ersättning som ej kan fastställas utan särskild utredning, utgår ränta på förfallet belopp från den dag som infaller en månad efter det borgenären har framställt krav på ersättning och lagt fram utredning som med hänsyn till omständigheterna skäligen kan begäras av honom. Gälldenären är dock ej skyldig att erlagga ränta för tid innan kravet och utredningen har kommit honom till handa.

Oavsett vad som föreskrives i första och andra styckena utgår ränta på förfallen fordran senast från dagen för delgivning av ansökan om lagsökning eller betalningsföreläggande eller av stämning i mål om utgivande av betalning.

5 §

I fall som avses i 2 § andra stycket beräknas ränta för år enligt en räntefot som motsvarar det av riksbanken fastställda, vid varje tid gällande diskontot med tillägg av två procentenheter.

6 §

I fall som avses i 3 eller 4 § beräknas ränta för år enligt en räntefot som motsvarar det av riksbanken fastställda, vid varje tid gällande diskontot med tillägg av fyra procentenheter.

7 §

Löper fordran med ränta när den förfaller till betalning och försittes betalningstiden, utgår ränta i fortsättningen enligt samma räntefot som gällde vid förfallodagen. Räntan skall dock utgå lägst enligt den räntefot som anges i 6 §, såvitt gäller fordran som avses i 3 § första stycket genast och såvitt gäller fordran som avses i 3 § andra stycket eller 4 § från den dag som där föreskrives för varje särskilt fall.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Lagen gäller dock ej i fall då ränta enligt utfästelse eller eljest har börjat löpa före nämnda dag.

2 Förslag till

Lag om ändring i handelsbalken

Härigenom föreskrives att 9 kap. 10 § handelsbalken skall upphöra att gälla vid utgången av år 1975. Paragrafen gäller dock fortfarande i fall då ränta enligt utfästelse eller eljest har börjat löpa före nämnda tidpunkt.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1905: 38 s. 1) om köp och byte av lös egendom

Härigenom föreskrives att 38 § lagen (1905: 38 s. 1) om köp och byte av lös egendom skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §

I fråga om köparens skyldighet att gälda ränta skola de i 9 kapitlet 10 § handelsbalken stadgade grunder äga tillämpning; dock att vid handelsköp, där ej viss tid för köpeskillingens gäldande är utsatt, ränta efter sex för hundra om året skall utgå från den tid godset avlämnades eller, i händelse dess avlämnande blivit av köparen fördröjt, från det dröjsmålet inträdde.

I fråga om ränta å köpeskillingen gälla bestämmelserna i räntelagen (1975: 00).

Äger säljaren kräva betalning mot att gods eller dokument hål-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

les köparen tillhanda, utgår dock, även om förfallodagen ej är bestämd i förväg, ränta enligt 6 § räntelagen från den dag säljaren framställer sådant krav samt, till följd av att betalningen därvid ej erlägges, innehåller gods eller dokument.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fall då ränta har börjat löpa före nämnda dag.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1927: 77) om försäkringsavtal

Härigenom föreskrives att 24 § lagen (1927: 77) om försäkringsavtal skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***24 §**

Är ej tid utsatt för fullgörande av försäkringsgivarens betalningsskyldighet i anledning av inträffat försäkringsfall, skall den fullgöras en månad efter det meddelande om försäkringsfallet kommit honom till handa; dock må betalning, i den mån den är beroende av utredning som i 22 § sägs, icke krävas förrän *fjorton dagar* förflutit efter det sådan utredning förebragts.

Är ej tid utsatt för fullgörande av försäkringsgivarens betalningsskyldighet i anledning av inträffat försäkringsfall, skall den fullgöras en månad efter det meddelande om försäkringsfallet kommit honom till handa; dock må betalning, i den mån den är beroende av utredning som i 22 § sägs, icke krävas förrän *en månad* förflutit efter det sådan utredning förebragts.

Förbehåll, varigenom tiden för betalningen gjorts beroende av något försäkringsgivarens beslut eller därav att betalningsskyldighet blivit genom laga dom ålagd försäkringsgivaren, må ej av denne åberopas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om försäkringsfall som har inträffat före ikraftträdandet.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1936: 81) om skuldebrev

Härigenom föreskrives att 6 § lagen (1936: 81) om skuldebrev skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 §

Är i skuldebrev ränta utfäst, skall den, där betalningstiden försittes, utgå efter enahanda grund som före förfallodagen.

Är ränta ej utfäst, gälla i fråga om skyldighet att den giva vad i 9 kap. 10 § handelsbalken sägs.

I fråga om ränta på grund av skuldebrev gälla bestämmelserna i räntelagen (1975: 00).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fall då ränta enligt utfästelse eller eljest har börjat löpa före nämnda dag.

6 Förslag till**Lag om ändring i ärvdabalken**

Häriigenom föreskrives att 22 kap. 5 § och 25 kap. 7 § ärvdabalken skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

22 kap.

5 §

Å legat, som avser visst penningbelopp, äger testamentstagaren, såvitt ej annat framgår av testamentet, tillgodonjuta ränta efter fem för hundra om året, sedan fyra månader förflutit från testators död.

Å legat, som avser visst penningbelopp, äger testamentstagaren, såvitt ej annat framgår av testamentet, tillgodonjuta ränta, sedan fyra månader förflutit från testators död. Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden fram till dess legatet enligt 1 § i detta kapitel skall utgivas och enligt 6 § räntelagen för tiden där-
efter.

25 kap.

7 §

Finnes den dödförklarade sedermera vara vid liv, skall envar, som i följd av dödförklaringen tillträtt egendom, bära den åter. Samma lag vare, där den dödförklarade finnes hava avlidit å annan tid än den som antagits såsom dödsdag och med hänsyn därtill annan är berättigad till kvarlåtenskapen.

Har egendom som skall återbäras blivit till annan överlåtten, är jämväl denne återbäringsskyldig, där han ej var i god tro då han åtkom egendomen.

Då egendom återbäres, skall ock gäldas ränta eller avkomst för tiden efter det innehavaren vann kunskap, att annan ägde bättre

Då egendom återbäres, skall ock utgivas avkastning som belöper på tiden efter det innehavaren vann kunskap, att annan ägde bättre.

Nuvarande lydelse

rätt till egendomen, eller stämning blev honom delgiven. Har han för egendomen haft nödig kostnad, skall den ersättas; nyttig kostnad skall ock ersättas, där den ej var gjord å tid som nyss sagts.

Föreslagen lydelse

rätt till egendomen, eller stämning blev honom delgiven. Har han för egendomen haft nödig kostnad, skall den ersättas; nyttig kostnad skall ock ersättas, där den ej var gjord å tid som nyss sagts. *Utgöres egendomen av penningbelopp, skall ränta gäldas på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975: 00) från den dag innehavaren vann kunskap att annan ägde bättre rätt till beloppet eller stämning delgavs honom.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fall då skyldighet att utge ränta har uppkommit före nämnda dag.

7 Förslag till**Lag om ändring i jordabalken**

Härigenom föreskrives att 4 kap. 25 §, 12 kap. 53 och 60 §§ samt 13 kap. 19 § jordabalken skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***4 kap.****25 §**

I fråga om säljarens rätt till ränta på köpeskillingen *äger de i 9 kap. 10 § handelsbalken angivna grunderna tillämpning.*

I fråga om säljarens rätt till ränta på köpeskillingen *gäller bestämmelserna i räntelagen (1975: 00).*

Om köpet enligt förbehåll i köpehandlingen häves på grund av utebliven betalning av köpeskillingen, skall köparen ersätta säljaren dennes skada.

12 kap.**53 §¹**

Skall hyresgäst enligt hyresnämndens eller bostadsdomstolens beslut utge högre hyra för förfluten tid än som skolat utgå förut, är hyresrätten icke förverkad på grund av dröjsmål med betalning av det överskjutande beloppet, om betalningen sker inom en månad från den dag då beslutet vann laga kraft. Vad som sagts nu gäller ej, om skyldighet att flytta inträder för hyresgästen inom kortare tid än två månader efter nämnda dag.

På överskjutande belopp skall hyresgästen betala *sex procent* ränta som om beloppet förfallit till

På överskjutande belopp skall hyresgästen betala ränta som om beloppet förfallit till betalning

¹ Senaste lydelse 1974: 1083.

Nuvarande lydelse

betalning samtidigt med den förut utgående hyran.

I beslutet får anstånd medges med betalningen av det överskjutande beloppet jämte ränta som avses i andra stycket, om skäl föreligger till det.

Förslagen lydelse

samtidigt med den förut utgående hyran. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden innan beslutet vunnit laga kraft och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

I beslutet får anstånd medges med betalningen av det överskjutande beloppet jämte ränta som avses i andra stycket, om skäl föreligger till det. *Medges anstånd, får bestämmas att ränta till förfallodagen skall beräknas enligt 5 § räntelagen.*

60 §²

I mål om ersättning enligt 57 § skall rätten på yrkande av hyresgästen, om hyresvärden medger skyldighet att utge ersättning eller sådan skyldighet fastställts genom dom som vunnit laga kraft, förplikta hyresvärden att utge förskott i avräkning på den ersättning som kan komma att bestämmas.

Första stycket äger ej tillämpning, om det är uppenbart att förskottet blir obetydligt. Har beslut i fråga om förskott meddelats, får nytt yrkande om förskott ej upptagas till prövning förrän tre månader förlutit sedan det föregående beslutet vann laga kraft.

Beslut i fråga om förskott får meddelas utan huvudförhandling. Innan beslut meddelas, skall parterna beredas tillfälle att yttra sig. Mot beslut som meddelats under rättegången skall talan föras särskilt. Mot hovrättens beslut får talan ej föras.

Har hyresgästen uppburit förskott som överstiger den slutligt bestämda ersättningen, är han skyldig att till hyresvärden betala tillbaka det överskjutande beloppet jämte *sex procent* ränta från dagen för beloppets mottagande.

Har hyresgästen uppburit förskott som överstiger den slutligt bestämda ersättningen, är han skyldig att till hyresvärden betala tillbaka det överskjutande beloppet jämte ränta. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden från dagen för beloppets mottagande till dess ersättningen blivit slutligt bestämd genom dom som vunnit laga kraft och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

13 kap.

19 §

När den genom uppsägningen bestämda tillträdesdagen är inne och lösesumman nedsatts enligt 18 §, upphör tomträtten med däri upplåtna rättigheter och blir inskrivningar i denna utan verkan. Innan nedläggning skett, får tillträde ej äga rum utan tomträtthavarens medgivande.

² Senaste lydelse 1972: 252.

Nuvarande lydelse

Har tomträtten frånträtts på den genom uppsägningen bestämda tillträdesdagen men är lösesumman då ännu icke nedsatt, är fastighetsägaren skyldig att betala ränta till tomträttshavaren *efter sex procent om året från nämnda dag.*

Föreslagen lydelse

Har tomträtten frånträtts på den genom uppsägningen bestämda tillträdesdagen men är lösesumman då ännu icke nedsatt, är fastighetsägaren skyldig att betala ränta till tomträttshavaren. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden från tillträdesdagen till dess nedsättning skall ske och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

8 Förslag till**Lag om ändring i utsökningslagen (1877: 31 s. 1)**

Härigenom föreskrives att 50 och 166 §§ utsökningslagen (1877: 31 s. 1) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Ändras eller upphäves dom, varå utmätning, kvarstad eller annan verkställighet följt, gånge, ändå att klagan över senare beslutet föres, verkställigheten åter, där så ske kan; och fyller den, som verkställigheten sökt, all skada; vare ock den, som något lyfta eller tillträda fått, pliktig att det genast med dess ränta eller avkomst till sökandens vederpart återställa. *Äro penningar lyftade, gälde ränta därå efter sex för hundra om året från lyftningsdagen.*

*Föreslagen lydelse***50 §¹**

Ändras eller upphäves dom, varå utmätning, kvarstad eller annan verkställighet följt, gånge, ändå att klagan över senare beslutet föres, verkställigheten åter, där så ske kan; och fyller den, som verkställigheten sökt, all skada; vare ock den, som något lyfta eller tillträda fått, pliktig att det genast med dess ränta eller avkomst till sökandens vederpart återställa. *Ha pengar lyfts, utgår ränta enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från den dag medlen utbetalades till den dag återbetalning skall ske och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

166 §²

Om någon fått lyfta medel innan frågan om bättre rätt därtill blivit slutligt avgjord och han blir

Om någon fått lyfta medel innan frågan om bättre rätt därtill blivit slutligt avgjord och han blir

¹ Senaste lydelse 1921: 301.

² Senaste lydelse 1971: 495.

Nuvarande lydelse

skyldig att helt eller delvis återbära medlen, skall han betala *sex procents* årlig ränta på beloppet. I fall som avses i 159 § är den som lyft medlen dock ej skyldig att, om borgenären sedermera anmäler sig, betala ränta för längre tid än från det att utmätningsmannen eller överexekutor krävt återbetalning.

Föreslagen lydelse

skyldig att helt eller delvis återbära medlen, skall han betala ränta på beloppet. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden från den dag medlen utbetalades till den dag återbetalning skall ske och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.* I fall som avses i 159 § är den som lyft medlen dock ej skyldig att, om borgenären sedermera anmäler sig, betala ränta för längre tid än från det att utmätningsmannen eller överexekutor krävt återbetalning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

9 Förslag till**Lag om ändring i sjölagen (1891: 35 s. 1)**

Härigenom föreskrives att 49 § sjölagen (1891: 35 s. 1)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Till utgifterna för rederiets verksamhet skall varje redare bidra i förhållande till sin andel i fartyget. Underlåter redare att på anfordran betala sitt bidrag till beslutad utgift och lägger huvudredaren eller annan redare ut beloppet, skall den försumlige betala *årlig ränta* på det förskottade beloppet *efter det av riksbanken tillämpade diskontot ökat med fyra procent*, dock lägst sex procent.

*Föreslagen lydelse***49 §**

Till utgifterna för rederiets verksamhet skall varje redare bidra i förhållande till sin andel i fartyget. Underlåter redare att på anfordran betala sitt bidrag till beslutad utgift och lägger huvudredaren eller annan redare ut beloppet, skall den försumlige betala ränta på det förskottade beloppet *enligt 6 § räntelagen (1975: 00)*, dock med lägst sex procent.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fall då skyldighet att utge ränta har uppkommit före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1974: 621.

10 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1895: 64 s. 1) om handelsbolag och enkla bolag

Härigenom föreskrives att 14 § lagen (1895: 64 s. 1) om handelsbolag och enkla bolag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Har bolagsman för bolagets räkning vidkänts nödig eller nyttig utgift, äge han att för därigenom uppkommen fordran njuta ränta efter fem för hundra om året från den dag fordringen tillkom.

Försummar bolagsman att göra avtalat tillskott eller att redovisa influtna medel, gälde ränta efter ty nu är sagt, från den dag tillskottet eller redovisningen bort ske.

Har bolagsman för bolagets räkning vidkänts nödig eller nyttig utgift, äge han att för därigenom uppkommen fordran njuta ränta från den dag fordringen tillkom. Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden fram till dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.

Försummar bolagsman att göra avtalat tillskott eller att redovisa influtna medel, skall han gälda ränta enligt 6 § räntelagen från den dag tillskottet eller redovisningen bort ske.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fall då skyldighet att utge ränta har uppkommit före ikraftträdandet.

11 Förslag till

Lag om ändring i vattenlagen (1918: 523)

Härigenom föreskrives att 9 kap. 22 § vattenlagen (1918: 523) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

22 §¹

Om ersättning i fall som avses i 21 § betalas senare än som föreskrives där, skall den ersättnings-skyldige erlägga sex procent årlig ränta på ersättningen från den dag marken tillträdades eller företaget eller åtgärden utfördes. Inlösen fullbordas utan hinder av att ränta ej betalas.

På överskjutande belopp som avses i 21 § första eller andra stycket och på ersättning som avses i 21 § fjärde stycket utgår ränta enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från den dag marken tillträdades eller företaget eller åtgärden utfördes. Sker ej betalning i rätt tid, utgår ränta enligt 6 § räntelagen

¹ Senaste lydelse 1974: 273.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

för tiden efter det dröjsmålet inträdde. Inlösen fullbordas utan hinder av att ränta ej betalas.

Försummar den ersättningsskyldige att betala ersättning som avses i 21 §, skall länsstyrelsen på ansökan av den ersättningsberättigade låta uttaga beloppet jämte ränta. Reglerna i utsökningslagen (1877: 31 s. 1) om verkställighet av lagakraftäggande dom i tvistemål, varigenom betalningsskyldighet blivit någon ålagd, äger därvid motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

12 Förslag till**Lag om ändring i konkurslagen (1921: 225)**

Härigenom föreskrives att 39 a, 58, 138 och 141 §§ konkurslagen (1921: 225) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***39 a §¹**

Den som är skyldig att återbära egendom skall även utge den avkastning som belöper på tiden efter delgivning av stämning i målet. Den som skall återbära egendom vid återvinning enligt 30 § kan dock förklaras skyldig att utge den avkastning han uppburit sedan han mottog egendomen.

Den som är skyldig att återbära egendom skall även utge den avkastning som belöper på tiden efter det att återvinning påkallades. Utgöres egendomen av penningbelopp eller skall ersättning utges för egendomens värde, utgår ränta enligt 5 § räntelagen (1975: 00) till och med den dag då skyldighet att återbära beloppet eller utge ersättningen inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

Skall någon återbära egendom vid återvinning enligt 30 §, kan han förklaras skyldig att utge även avkastning som belöper på tiden från det att han mottog egendomen till dess att återvinning påkallades. Ränta för sådan tid beräknas enligt 5 § räntelagen.

Den som nedlagt nödvändig eller nyttig kostnad på egendom som återbäres har rätt till ersättning därför, om ej särskilda skäl föreligger däremot.

Återvinnes säkerhet som grundas på inteckning, skall intecknings-

¹ Som nuvarande lydelse anges lydelse enligt prop. 1975: 6.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

handlingen återställas eller, om den behövs som bevis för fordringen, tillhandahållas för utbyte eller dödning av inteckningen. Kan det ej ske, skall ersättning utgå.

58 §²

Penningar, som inflyta under förvaltningen av konkursbo, skola, i den mån de icke äro erforderliga till bestridande av löpande utgifter, av förvaltaren inom en vecka från det de influtit å konkursboets räkning mot ränta insättas i bank, som av rättens ombudsman godkännes. Till bestridande av löpande utgifter må ej mer innehållas än av ombudsmannen medgives.

Försummar förvaltaren att inom ovan föreskrivna tid insätta influtna medel, vare han skyldig att å belopp, som obehörigen innehållits, erlägga ränta *efter åtta för hundra om året*.

Försummar förvaltaren att inom ovan föreskrivna tid insätta influtna medel, vare han skyldig att å belopp, som obehörigen innehållits, erlägga ränta *enligt 6 § räntelagen (1975: 00) från den dag insättning bort ske*.

Så länge konkursen pågår, avlämne förvaltaren inom en vecka från utgången av mars, juni, september och december månader varje år till ombudsmannen räkning över boets inkomster och utgifter i penningar under det gångna kvartalet. Har under någon del av kvartalet penningar innestått i bank, skall vid räkningen fogas av banken till riktigheten bestyrkt uppgift å de insättningar och uttagningar, som må hava under kvartalet förekommit. Räkningarna skola av ombudsmannen granskas ävensom hållas tillgängliga för borgenärerna och gäldenären.

Även efter konkursens avslutande skall förvaltaren hava boets medel insatta i bank, till dess lyftning påkallas av därtill berättigad borgenär. Förvaltaren skall underrätta konkursdomaren, i vilken bank medlen innestå, och inom en vecka från utgången av varje kalenderår till rättens ombudsman för granskning avgiva redovisning som i tredje stycket sägs. När medel ej vidare finnas att lyfta, skall ombudsmannen göra anmälan därom hos konkursdomaren.

138 §³

För fordringar, som ej utgå med förmånsrätt, skall, om ränta är utfäst eller eljest lagligen äger rum, ränteberäkning emellan borgenärerna inbördes upphöra från den dag, då beslutet om konkurs meddelades; dock skall ränta beräknas till den dag, från vilken tiden för klander mot utdelningsförslag, vari sådan fordran upptagits, är att räkna, där boet förslår till gäldande av mer än kapitalbeloppet av alla bevakade fordringar utom sådana som avses i 19 § förmåns-

För fordringar, som ej utgå med förmånsrätt, skall, om ränta är utfäst eller eljest lagligen äger rum, ränteberäkning emellan borgenärerna inbördes upphöra från den dag, då beslutet om konkurs meddelades; dock skall ränta beräknas till den dag, från vilken tiden för klander mot utdelningsförslag, vari sådan fordran upptagits, är att räkna, där boet förslår till gäldande av mer än kapitalbeloppet av alla bevakade fordringar utom sådana som avses i 19 § förmåns-

² Senaste lydelse 1941: 142:

³ Som nuvarande lydelse anges lydelse enligt prop. 1975: 6.

Nuvarande lydelse

rättslagen (1970: 979), och skall i sådant fall å fordran, för vilken ränta ej är utfäst eller eljest lagligen äger rum, ränta beräknas *efter fem för hundra om året* från den dag, då nämnda beslut meddelades, till den dag, från vilken klandertid såsom nyss är sagt skall räknas.

Å fordran, som utgår med förmånsrätt, skall, om ränta är utfäst eller eljest lagligen äger rum, beräknas ränta till den dag, från vilken tiden för klander mot utdelningsförslag, vari fordringen upptagits, är att räkna, där borgenären ej enligt 143 § därförinnan uppburit betalning. Löper fordran, varom nu är fråga, ej med ränta, varde ändock ränta *efter fem för hundra om året* därå beräknad från den dag, då beslutet om konkurs meddelades.

Utgår fordran, som icke löper med ränta före förfallodagen, icke fullt eller med förmånsrätt och var fordringen icke förfallen den dag, då beslutet om konkurs meddelades, skall utdelning för fordringen beräknas å det belopp, som efter en räntefot av fem för hundra om året utgör sådan fordrans värde å samma dag. För fordran, som nyss sagts och som utgår fullt eller med förmånsrätt, skall, där fordringen icke var förfallen den dag, från vilken tiden för klander mot utdelningsförslag, vari fordringen upptagits, är att räkna, utdelning beräknas å det belopp, som efter nyss angivna grund utgör fordringens värde sistnämnda dag; har för sådan fordran betalning jämlikt 143 § tidigare uppburits och var fordringen icke då förfallen, skall utdelningen beräknas efter fordringens värde å betalningsdagen.

Föreslagen lydelse

rättslagen (1970: 979), och skall i sådant fall å fordran, för vilken ränta ej är utfäst eller eljest lagligen äger rum, ränta beräknas *enligt 5 § räntelagen (1975: 00)* från den dag, då nämnda beslut meddelades, till den dag, från vilken klandertid såsom nyss är sagt skall räknas.

Å fordran, som utgår med förmånsrätt, skall, om ränta är utfäst eller eljest lagligen äger rum, beräknas ränta till den dag, från vilken tiden för klander mot utdelningsförslag, vari fordringen upptagits, är att räkna, där borgenären ej enligt 143 § därförinnan uppburit betalning. Löper fordran, varom nu är fråga, ej med ränta, varde ändock ränta *enligt 5 § räntelagen* därå beräknad från den dag, då beslutet om konkurs meddelades.

141 §

Borgenär äge innan tid för klander mot utdelningsförslag är ute ej annorledes än mot borgen lyfta vad honom i förslaget tillagts; ej heller må, om klander väckts, borgenär, vars rätt beröres av klandret, annorledes än mot borgen lyfta utdelning förrän klandret blivit genom laga kraftägande beslut avgjort.

Är fordran beroende av villkor, som i 136 § avses, eller är, där borgenär förelagts sådan edgång, som i 116 eller 123 § sägs, edgången ej fullgjord, må utdelning för fordringen ej lyftas. Samma lag vare i fråga om fordran, som är tvistig; dock att borgenär, vars fordran är fastställd genom beslut, som ej äger laga kraft, må mot borgen lyfta vad på fordringen belöper. Utdelning för fordran, som bevakats efter utgången av den för bevakning av fordringar utsatta tid, må ej lyftas under tiden för framställande av anmärkningar mot bevakningen.

Nuvarande lydelse

Finnes borgenär, som lyft utdelning, skyldig att till konkursboet återbära vad han uppburit, skall han gälda ränta därå *efter sex för hundra om året från lyftningsdagen.*

Föreslagen lydelse

Finnes borgenär, som lyft utdelning, skyldig att till konkursboet återbära vad han uppburit, skall han gälda ränta därå. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från den dag då medlen lyftes till och med den dag då skyldighet att återbära medlen inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet eller har, såvitt avser 39 a och 138 §§, konkursbeslutet meddelats före nämnda tidpunkt, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

13 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1944: 705) om aktiebolag**

Härigenom föreskrives att 43 och 61 §§, 73 § 2 mom. samt 74 § lagen (1944: 705) om aktiebolag skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***43 §**

Fullgöres ej inbetalning å aktie i rätt tid, äger styrelsen utsöka det förfallna beloppet, och skall ränta därå gäldas *efter sex procent om året från förfalldagen.*

Fullgöres ej inbetalning å aktie i rätt tid, äger styrelsen utsöka det förfallna beloppet, och skall ränta därå gäldas *enligt 6 § räntelagen (1975: 00) från förfalldagen.*

Verkställes ej inbetalning inom en månad efter anmaning, äger styrelsen, där annan anmäler sig vilja övertaga aktien, förklara denna övertagen av honom eller, i annat fall, förklara aktien förverkad. Då aktie förklaras förverkad, kan vad å aktien inbetalts ej återfordras. Har aktie förklarats övertagen av annan, må ej heller vad som tidigare inbetalts återfordras, förrän den som övertagit aktien till fullo betalt denna.

Har från aktietecknare aktie övergått å annan, må aktien ej av styrelsen förklaras övertagen eller förverkad, med mindre anmaning enligt andra stycket gjorts hos den som senast i aktieboken införts såsom ägare till aktien.

I avseende å den, som förklarats hava övertagit aktie, skall vad om aktietecknare är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Beträffande anmaning, som i denna paragraf sägs, skall gälla vad i 41 § tredje stycket är stadgat.

61 §

Har i beslutet om aktiekapitalets ökning upptagits bestämmelse om minimeckning, skall inom sex månader från det beslutet fattades

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

eller, om registrering av ökningsbeslutet eller godkännande enligt 190 § 2 mom. vägrats och besvär däröver anförts, inom sex månader från det besvären blivit bifallna, för registrering anmälas det tecknade belopp, för vilket tilldelning av nya aktier skett, där beloppet uppgår till det i ökningsbeslutet angivna minimibeloppet.

Vid anmälningen, som skall vara undertecknad av samtliga styrelseledamöter och verkställande direktör, skola fogas:

1. teckningslistorna, så ock avskrift av desamma;
2. ett exemplar av de tidningar, i vilka kungörelsen angående bolagsstämmans beslut om ökningen varit införd; samt
3. avskrift av den i 59 § omförmälda uppgiften rörande tilldelningen av nya aktier.

Sker ej registrering i anledning av anmälan enligt första stycket och varder till följd därav, enligt vad i 195 § 2 mom. sägs, i registret antecknat att den tidigare anteckningen om ökningsbeslutets registrering avföres ur registret, vare aktieteckningen icke vidare bindande, och skall vad å de tecknade aktierna inbetalats återbäras till aktietecknarna jämte *fem procent* ränta därå.

Sker ej registrering i anledning av anmälan enligt första stycket och varder till följd därav, enligt vad i 195 § 2 mom. sägs, i registret antecknat att den tidigare anteckningen om ökningsbeslutets registrering avföres ur registret, vare aktieteckningen icke vidare bindande, och skall vad å de tecknade aktierna inbetalats återbäras till aktietecknarna jämte ränta. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från dagen för inbetalningen till och med den dag anteckning enligt 195 § 2 mom. sker i registret samt enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

73 §

2 mom. Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i 1 mom., 68 § eller 72 § 1 mom. stadgats eller mot bestämmelse i bolagsordningen, vare de, som uppburit sådan utdelning, skyldiga att återbära denna jämte *fem procent* ränta därå.

2 mom. Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i 1 mom., 68 § eller 72 § 1 mom. stadgats eller mot bestämmelse i bolagsordningen, vare de, som uppburit sådan utdelning, skyldiga att återbära denna jämte ränta därå. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från det att utdelningen uppburits intill dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.*

Samma lag vare, om utdelning skett av vinst som utvisats av fastställd balansräkning till följd därav att balansräkningen upprättats i strid mot bestämmelserna i 100 och 101 §§; dock må utdelningen ej återkrävas från den, som vid dess uppbärande varken insåg eller bort inse balansräkningens oriktighet.

För brist, som kan uppkomma vid återbäringen, vare de, som med-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

verkat till beslutet om vinstutdelning eller verkställandet av detta eller till upprättandet eller fastställandet av oriktig balansräkning, ansvariga efter de beträffande skadeståndsskyldighet i 208, 211 och 212 §§ stadgade grunderna.

74 §

Av moderbolags vinst må, ändå att vinstutdelning eljest är medgiven, så stort belopp ej utdelas att vinstutdelningen, med hänsyn till koncernens ställning och resultatet av koncernens verksamhet i dess helhet, får anses stå i strid mot god affärssed.

Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i första stycket stadgas, vare de, som uppburit utdelning, skyldiga att återbära vad till dem för mycket utdelats jämte fem procent ränta därpå; dock må utdelning ej återkrävas från den, som varken insett eller bort inse berörda förhållande.

Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i första stycket stadgas, vare de, som uppburit utdelning, skyldiga att återbära vad till dem för mycket utdelats jämte ränta därpå; dock må utdelning ej återkrävas från den, som varken insett eller bort inse berörda förhållande. *Skall utdelning återbäras, beräknas räntan enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från det att utdelningen uppburits intill dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.*

För brist, som kan uppkomma vid återbäringen, ansvare de, som medverkat till beslutet om vinstutdelningen eller till verkställandet av detsamma, efter de beträffande skadeståndsskyldighet i 208, 211 och 212 §§ stadgade grunderna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Här skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

14 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1948: 433) om försäkringsrörelse**

Härigenom föreskrives att 39 och 56 §§, 67 § 2 mom., 68 § och 195 § 2 mom. lagen (1948: 433) om försäkringsrörelse skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

39 §

Fullgöres ej inbetalning å aktie i rätt tid, äger styrelsen utsöka det förfallna beloppet, och skall ränta därpå gäldas efter sex procent om året från förfallodagen.

Fullgöres ej inbetalning å aktie i rätt tid, äger styrelsen utsöka det förfallna beloppet, och skall ränta därpå gäldas enligt 6 § räntelagen (1975: 00) från förfallodagen.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Verkställes ej inbetalning inom en månad efter anmaning, äger styrelsen, där annan anmäler sig vilja övertaga aktien, förklara denna övertagen av honom eller, i annat fall, förklara aktien förverkad. Då aktie förklarats förverkad, kan vad å aktien inbetalts ej återfordras. Har aktie förklarats övertagen av annan, må ej heller vad som tidigare inbetalts återfordras, förrän den som övertagit aktien till fullo betalt denna.

Har från aktietecknare aktie övergått å annan, må aktien ej av styrelsen förklarats övertagen eller förverkad, med mindre anmaning enligt andra stycket gjorts hos den som senast i aktieboken införts såsom ägare till aktien.

I avseende å den, som förklarats hava övertagit aktie, skall vad om aktietecknare är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Beträffande anmaning, som i denna paragraf sägs, skall gälla vad i 37 § tredje stycket är stadgat.

56 §

Har i beslutet om aktiekapitalets ökning upptagits bestämmelse om minimateckning, skall inom sex månader från det beslutet fattades eller, om registrering av ökningsbeslutet vägrats och besvär däröver anförts, inom sex månader från det besvären blivit bifallna, för registrering anmälas det tecknade belopp, för vilket tilldelning av nya aktier skett, där beloppet uppgår till det i ökningsbeslutet angivna minimibeloppet.

Vid anmälningen, som skall vara undertecknad av samtliga styrelseledamöter och verkställande direktören, skola fogas:

1. teckningslistorna, så ock avskrift av desamma;
2. ett exemplar av de tidningar, i vilka kungörelsen angående bolagsstämmans beslut om ökningen varit införd; samt
3. avskrift av den i 54 § omförmälda uppgiften rörande tilldelningen av nya aktier.

Skjer ej registrering i anledning av anmälan enligt första stycket och varder till följd därav, enligt vad i 308 § 2 mom. sägs, i registret antecknat att den tidigare anteckningen om ökningsbeslutets registrering avföres ur registret, vare aktieteckningen icke vidare bindande, och skall vad å de tecknade aktierna inbetalats återbäras till aktietecknarna jämte fem procent ränta därå.

Skjer ej registrering i anledning av anmälan enligt första stycket och varder till följd därav, enligt vad i 308 § 2 mom. sägs, i registret antecknat att den tidigare anteckningen om ökningsbeslutets registrering avföres ur registret, vare aktieteckningen icke vidare bindande, och skall vad å de tecknade aktierna inbetalats återbäras till aktietecknarna jämte ränta därå. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från dagen för inbetalningen till och med den dag anteckning enligt 308 § 2 mom. sker i registret samt enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

67 §

2 mom. Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot

2 mom. Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot

Nuvarande lydelse

vad i 1 mom. första eller andra stycket eller 63 § stadgats eller mot bestämmelse i bolagsordningen, vare de, som uppburit sådan utdelning, skyldiga att återbära denna jämte *fem procent* ränta därå.

Föreslagen lydelse

vad i 1 mom. första eller andra stycket eller 63 § stadgats eller mot bestämmelse i bolagsordningen, vare de, som uppburit sådan utdelning, skyldiga att återbära denna jämte ränta därå. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00), för tiden intill dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.*

Samma lag vare, om utdelning skett av vinst som utvisats av fastställd balansräkning till följd därav att balansräkningen upprättats i strid mot bestämmelserna i 93 och 94 §§; dock må utdelningen ej återkrävas från den, som vid dess uppbärande varken insåg eller bort inse balansräkningens oriktighet.

För brist, som kan uppkomma vid återbäringen, vare de, som medverkat till beslutet om vinstutdelning eller verkställandet av detta eller till upprättandet eller fastställandet av oriktig balansräkning, ansvariga efter de beträffande skadeståndsskyldighet i 320, 323 och 324 §§ stadgade grunderna.

68 §

Av moderbolags vinst må, ändå att vinstutdelning eljest är medgiven, så stort belopp ej utdelas att vinstutdelningen, med hänsyn till koncernens ställning och resultatet av koncernens verksamhet i dess helhet, får anses stå i strid mot god affärssed.

Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i första stycket stadgas, vare de, som uppburit utdelning, skyldiga att återbära vad till dem för mycket utdelats jämte *fem procent* ränta därå; dock må utdelning ej återkrävas från den, som varken insett eller bort inse berörda förhållande.

Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i första stycket stadgas, vare de, som uppburit utdelning, skyldiga att återbära vad till dem för mycket utdelats jämte ränta därå; dock må utdelning ej återkrävas från den, som varken insett eller bort inse berörda förhållande. *Skall utdelning återbäras, beräknas räntan enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden intill dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.*

För brist, som kan uppkomma vid återbäringen, ansvare de, som medverkat till beslutet om vinstutdelningen eller till verkställandet av detsamma, efter de beträffande skadeståndsskyldighet i 320, 323 och 324 §§ stadgade grunderna.

195 §

2 mom. Varder räntebetalning eller vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i 1 mom.

2 mom. Varder räntebetalning eller vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i 1

Nuvarande lydelse

stadgats eller mot bestämmelse i bolagsordningen, vare de, som uppburit sådan betalning eller utdelning, skyldiga att återbära denna jämte *fem procent* ränta därå.

Föreslagen lydelse

mom. stadgats eller mot bestämmelse i bolagsordningen, vare de, som uppburit sådan betalning eller utdelning, skyldiga att återbära denna jämte ränta därå. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden intill dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.*

Samma lag vare, om till räntebetalning eller vinstutdelning använts vinst som utvisats av fastställd balansräkning till följd därav att balansräkningen upprättats i strid mot bestämmelserna i 205 §, jämförd med 93 och 94 §§; dock må betalningen eller utdelningen ej återkrävas från den, som vid dess uppbärande varken insåg eller bort inse balansräkningens oriktighet.

För brist, som kan uppkomma vid återbäringen, vare de, som medverkat till beslutet om räntebetalning eller vinstutdelning eller verkställandet av detta eller till upprättandet eller fastställandet av oriktig balansräkning, ansvariga efter de beträffande skadeståndsskyldighet i 320, 323 och 324 §§ stadgade grunderna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

15 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar**

Härigenom föreskrives att 19 § lagen (1951: 308) om ekonomiska föreningar skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***19 §**

Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i 18 § sägs eller mot bestämmelse i föreningens stadgar, vare de, som uppburit sådan utdelning, skyldiga att återbära denna jämte *fem procent* ränta därå. Samma lag vare, där gottgörelse, varom i 17 § 1 mom. förmåles och som icke inräknats i årsvinsten, utbetalats i strid mot vad i 18 § sägs eller mot bestämmelse i föreningens stadgar och den som mottog gottgörelsen insåg eller bort inse nämnda förhållande.

Varder vinstutdelning beslutad och verkställd i strid mot vad i 18 § sägs eller mot bestämmelse i föreningens stadgar, vare de, som uppburit sådan utdelning, skyldiga att återbära denna jämte ränta därå. Samma lag vare, där gottgörelse, varom i 17 § 1 mom. förmåles och som icke inräknats i årsvinsten, utbetalats i strid mot vad i 18 § sägs eller mot bestämmelse i föreningens stadgar och den som mottog gottgörelsen insåg eller bort inse nämnda förhållande. *Räntan beräknas enligt 5 §*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

räntelagen (1975: 00) från det att utdelningen eller gottgörelsen uppburits intill dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.

För brist, som kan uppkomma vid återbäringen, vare de, som medverkat till beslutet om utdelning eller utbetalning eller verkställandet av detta, ansvariga efter de beträffande skadeståndsskyldighet i 106, 108 och 109 §§ stadgade grunderna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

16 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1955: 183) om bankrörelse**

Härigenom föreskrives att 28 §, 42 § 1 mom., 51 § 2 mom. och 121 § lagen (1955: 183) om bankrörelse skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***28 §**

Fullgöres ej inbetalning å aktie i rätt tid, äger styrelsen utsöka det förfallna beloppet, och skall ränta därå gäldas *efter sex procent om året* från förfallodagen.

Fullgöres ej inbetalning å aktie i rätt tid, äger styrelsen utsöka det förfallna beloppet, och skall ränta därå gäldas *enligt 6 § räntelagen (1975: 00)* från förfallodagen.

Verkställes ej inbetalning inom en månad efter anmaning, äger styrelsen, där annan anmäler sig vilja övertaga aktien, förklara denna övertagen av honom eller, i annat fall, förklara aktien förverkad. Då aktie förklarats förverkad, kan vad å aktien inbetalts ej återfordras. Har aktie förklarats övertagen av annan, må ej heller vad som tidigare inbetalts återfordras, förrän den som övertagit aktien till fullo betalt denna.

Har från aktietecknare aktie övergått å annan, må aktien ej av styrelsen förklaras övertagen eller förverkad, med mindre anmaning enligt andra stycket gjorts hos den som senast i aktieboken införts såsom ägare till aktien.

I avseende å den, som förklarats hava övertagit aktie, skall vad om aktietecknare är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Anmaning skall innehålla erinran om påföljden av att den ej efterkommes. Anmaning skall anses vara given, när den kungjorts på det sätt, som gäller för kallelse till ordinarie bolagsstämma, samt, där aktietecknares postadress uppgivits eller upplysning om adressen utan väsentlig omgång eller tidsutdräkt kan inhämtas, till honom försänts i rekommenderat brev.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 §

1 mom. Senast sex månader efter utgången av den för inbetalning av de nya aktierna bestämda tiden skall för registrering anmälas, huru många nya aktier som till fullo betalats. Anmälningen, som skall vara undertecknad av samtliga styrelseledamöter, skall innehålla uppgift om det sätt varpå inbetalningen skett.

1 anmälningen skall för registrering uppgivas det tecknade belopp, för vilket tilldelning av nya aktier skett. Vid anmälningen skola fogas:

1. teckningslistorna jämte avskrift av desamma;
2. ett exemplar av de tidningar, i vilka kungörelsen angående bolagsstämmans beslut om ökningen varit införd; samt
3. avskrift av den i 40 § omförmälda uppgiften rörande tilldelningen av nya aktier.

Innehåller ökningsbeslutet bestämmelse om minimiteckning, må registrering ej ske, med mindre full betalning erlagts för nya aktier med sammanlagt nominellt belopp ej understigande minimibeloppet. Har, enligt vad i 167 § 2 mom. sägs, i registret antecknats att den tidigare anteckningen om ökningsbeslutets registrering avföres ur registret, är aktieteckningen icke vidare bindande, och skall vad å de tecknade aktierna inbetalats återbäras till aktietecknarna jämte *fem procent* ränta därå.

Innehåller ökningsbeslutet bestämmelse om minimiteckning, må registrering ej ske, med mindre full betalning erlagts för nya aktier med sammanlagt nominellt belopp ej understigande minimibeloppet. Har, enligt vad i 167 § 2 mom. sägs, i registret antecknats att den tidigare anteckningen om ökningsbeslutets registrering avföres ur registret, är aktieteckningen icke vidare bindande, och skall vad å de tecknade aktierna inbetalats återbäras till aktietecknarna jämte ränta därå. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från dagen för inbetalningen till och med den dag anteckning enligt 167 § 2 mom. sker i registret och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

51 §

2 mom. Beslutas och verkställs vinstutdelning i strid med vad i 1 mom. eller 48 § stadgats eller med bestämmelse i bolagsordningen, äro de, som uppburit sådan utdelning, skyldiga att återbära denna jämte *fem procent* ränta därå.

2 mom. Beslutas och verkställs vinstutdelning i strid med vad i 1 mom. eller 48 § stadgats eller med bestämmelse i bolagsordningen, äro de, som uppburit sådan utdelning, skyldiga att återbära denna jämte ränta därå. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden intill dess ränta skall utgå enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.*

Detsamma gäller, om utdelning skett av vinst som utvisats av fastställd balansräkning till följd därav att balansräkningen upprättats i strid med bestämmelser som avses i 91 och 92 §§; dock må utdelningen

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

ej återkrävas från den, som vid dess uppbärande varken insåg eller bort inse balansräkningens oriktighet.

För brist, som kan uppkomma vid återbäringen, äro de, som medverkat till beslutet om vinstutdelning eller verkställande av detta eller till upprättandet eller fastställandet av oriktig balansräkning, ansvariga efter de beträffande skadeståndsskyldighet i 177, 180 och 181 §§ stadgade grunderna.

121 §

Aktieägare, som verkställt tillskott för återställande av aktiekapitalet enligt vad i 120 § sägs, äga att av bankaktiebolagets blivande behållna vinstmedel erhålla åter vad av dem blivit tillskjutet jämte ränta efter den räntesats som avtalats, dock högst *sex procent om året*, innan annan utdelning må ske. Träder bolaget i likvidation, förrän sådant tillskott blivit till fullo återguldadt, skall, sedan bolagets skulder blivit betalda, tillskottet, dock utan beräkning av ränta för tid efter bankrörelsens upphörande, återgäldas av bolagets tillgångar så långt de därtill förslå, innan någon utskiftning å aktierna må äga rum.

Aktieägare, som verkställt tillskott för återställande av aktiekapitalet enligt vad i 120 § sägs, äga att av bankaktiebolagets blivande behållna vinstmedel erhålla åter vad av dem blivit tillskjutet jämte ränta efter den räntesats som avtalats, dock högst *efter den räntesats som anges i 5 § räntelagen (1975: 00)*, innan annan utdelning må ske. Träder bolaget i likvidation, förrän sådant tillskott blivit till fullo återguldadt, skall, sedan bolagets skulder blivit betalda, tillskottet, dock utan beräkning av ränta för tid efter bankrörelsens upphörande, återgäldas av bolagets tillgångar så långt de därtill förslå, innan någon utskiftning å aktierna må äga rum.

Har, efter det tillskott enligt 120 § förekommit, i anledning av uppkommen förlust nytt tillskott gjorts, skola de aktieägare som verkställt senare tillskott, i förhållande till aktieägare som förut verkställt tillskott äga sådan företrädesrätt, varom förmäles i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

17 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1955: 416) om sparbanker**

Härigenom föreskrives att 20 § lagen (1955: 416) om sparbanker skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

20 §

Har sparbank försatts i konkurs efter ansökan, som gjorts inom ett

Har sparbank försatts i konkurs efter ansökan, som gjorts inom ett

Nuvarande lydelse

år från det beslut fattades om återbetalning av garantifond eller om återbäring av grundfond, är beslutet, såvitt det inverkar på borgenärernas rätt, utan verkan; och skall å belopp, som på grund av vad sålunda stadgas skall erläggas till konkursboet, gäldas ränta *efter sex procent om året* från den dag, då beloppet utbetaltes av sparbanken.

Föreslagen lydelse

år från det beslut fattades om återbetalning av garantifond eller om återbäring av grundfond, är beslutet, såvitt det inverkar på borgenärernas rätt, utan verkan; och skall å belopp, som på grund av vad sålunda stadgas skall erläggas till konkursboet, gäldas ränta. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från den dag beloppet utbetaltes av sparbanken till och med den dag återbetalning eller återbäring skall ske och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

18 Förslag till**Lag om ändring i förköpslagen (1967: 868)**

Härigenom föreskrives att 13 § förköpslagen (1967: 868) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

När förköpet fullbordats, skall kommunen ersätta köparen för vad denne enligt åtagande i köpeavtalet fullgjort före fullbordandet och för nödvändig kostnad i samband med köpet. På belopp som kommunen på grund härav har att utge skall kommunen betala *sex procent* ränta. Kommunen skall dessutom ersätta köparen för nödvändig kostnad som nedlagts på egendomen utöver vad som skäligen motsvarar värdet av den avkastning som köparen erhållit.

*Föreslagen lydelse***13 §**

När förköpet fullbordats, skall kommunen ersätta köparen för vad denne enligt åtagande i köpeavtalet fullgjort före fullbordandet och för nödvändig kostnad i samband med köpet. På belopp som kommunen på grund härav har att utge skall kommunen betala ränta. *Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) från den dag köparen utgav beloppet till dess förköpet fullbordats och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.* Kommunen skall dessutom ersätta köparen för nödvändig kostnad som nedlagts på egendomen utöver vad som skäligen motsvarar värdet av den avkastning som köparen erhållit. *Ränta utgår på sådan ersättning enligt 6 § räntelagen för tiden efter det att förköpet fullbordats.*

Har köparen avverkat skog annat än till husbehov eller avhänt egendomen annat än dess vanliga avkastning, äger kommunen erhålla ersättning härför. Detsamma gäller om köparen skadat egendomen eller eljest föranlett att den minskat i värde, om och i den mån det med hänsyn till förfarandets beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan anses skäligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

19 Förslag till

Lag om ändring i förordningen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar

Härigenom föreskrives i fråga om förordningen (1968: 576) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar¹

dels att i 2, 7, 18, 20, 22, 36 och 38—41 §§ ordet "Konungen" och böjningsform därav skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att rubriken till förordningen och 10 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Förordning om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar

Föreslagen lydelse

Lag om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar

10 §

Sedan tio år förflutit efter det att visst lån utlämnats till förening, får föreningen säga upp lånet till betalning efter ett år, om kassan icke finner att villkoren för dess förbindelser utgör hinder mot det. Föreningen är därvid skyldig att på det sätt och med det belopp som kassan bestämmer utge ersättning för den ränteförlust som inbetalningen kan föranleda (ränteskillnadsersättning).

Kassan får medge förening att betala lån även tidigare än enligt första stycket, om det kan ske med hänsyn till kassans förbindelser. Kassan kan i sådant fall föreskriva villkor för betalningen utöver skyldighet att utge ränteskillnadsersättning.

Underlåter förening att fullgöra föreskriven inbetalning, är föreningen skyldig att betala ränta på det förfallna beloppet *med en halv procent i månaden*.

Underlåter förening att fullgöra föreskriven inbetalning, är föreningen skyldig att betala ränta på det förfallna beloppet *enligt vad som föreskrives i räntelagen (1975: 00)*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller

¹ Förordningen omtryckt 1974: 261. Senaste lydelse av 38a § 1974: 808.

ler dock fortfarande i fall då skyldighet att utge ränta har uppkommit före ikraftträdandet.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till förordningen om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar skall hänvisningen i stället avse lagen om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar.

20 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1969: 620) om ersättning i vissa fall för utgivna underhållsbidrag

Härigenom föreskrives att 3 § lagen (1969: 620) om ersättning i vissa fall för utgivna underhållsbidrag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Utöver ersättning för erlagda underhållsbidrag utgår ränta *efter sex procent från betalningsdagen*. Kan icke styrkas när underhållsbidragen betalats, beräknas ränta till skäligt belopp.

Utöver ersättning för erlagda underhållsbidrag utgår ränta *enligt 5 § räntelagen (1975: 00) på varje erlagt belopp från dess betalningsdag*. Kan icke styrkas när underhållsbidragen betalats, beräknas ränta till skäligt belopp.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet.

21 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1970: 65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar

Härigenom föreskrives att 24 § lagen (1970: 65) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

För lån som förening fått från banken skall föreningen årligen på bestämd tid erlagga avtalad ränta, kapitalavbetalning och andra avgifter samt bidrag med belopp som behövs för bankens förvaltningskostnader och för avsättning till bankens reservfond.

Underlåter förening att fullgöra föreskriven inbetalning, är föreningen skyldig att betala ränta på det förfallna beloppet *med en halv procent i månaden*.

Underlåter förening att fullgöra föreskriven inbetalning, är föreningen skyldig att betala ränta på det förfallna beloppet *enligt vad som föreskrives i räntelagen (1975: 00)*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fall då skyldighet att utge ränta har uppkommit före ikraftträdandet.

22 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971: 494) om exekutiv försäljning av fast egendom

Härigenom föreskrives att 43 § lagen (1971: 494) om exekutiv försäljning av fast egendom skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

43 §

När ny auktion hålles sedan inrop blivit ogiltigt enligt 41 § tredje stycket, skall handpenning tagas i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma belopp skall uppnås som vid den förra auktionen jämte *sex procents årlig ränta* därå från tillträdesdagen till och med den nya tillträdesdagen och för att även kostnaden för den nya auktionen skall täckas. Detta gäller även om fastigheten säljes med förbehåll för rättighet som ej förbehållits vid den förra auktionen eller ändrade förhållanden inträtt. Vad som ej behöver tagas i anspråk skall återlämnas, när den nye inroparen fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir fastigheten ej såld vid den nya auktionen är hela handpenningen förverkad.

När ny auktion hålles sedan inrop blivit ogiltigt enligt 41 § tredje stycket, skall handpenning tagas i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma belopp skall uppnås som vid den förra auktionen jämte *ränta därå, beräknad enligt 5 § räntelagen (1975: 00)* från tillträdesdagen till och med den nya tillträdesdagen, och för att även kostnaden för den nya auktionen skall täckas. Detta gäller även om fastigheten säljes med förbehåll för rättighet som ej förbehållits vid den förra auktionen eller ändrade förhållanden inträtt. Vad som ej behöver tagas i anspråk skall återlämnas, när den nye inroparen fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir fastigheten ej såld vid den nya auktionen är hela handpenningen förverkad.

Hålles ej ny auktion, skall handpenningen användas till betalning av kostnader för förfarandet som blivit onyttiga. Vad som ej behöver tagas i anspråk återlämnas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fall då den första auktionen har hållits före ikraftträdandet.

23 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971: 500) om exekutiv försäljning av luftfartyg m. m.

Härigenom föreskrives att 23 § lagen (1971: 500) om exekutiv försäljning av luftfartyg m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

När ny auktion hålles sedan inrop blivit ogiltigt enligt 21 § and-

När ny auktion hålles sedan inrop blivit ogiltigt enligt 21 § and-

Nuvarande lydelse

ra stycket, skall handpenningen tagas i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma belopp skall uppnås som vid den förra auktionen jämte *sex procents* årlig ränta därå från utsatt dag för köpeskillings fördelning till och med den nya dagen för sådan fördelning och för att även kostnaden för den nya auktionen skall täckas. Detta gäller även om ändrade förhållanden inträtt. Vad som ej behöver tagas i anspråk skall återlämnas, när den nyc inroparen fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir egendomen ej såld vid den nya auktionen, är hela handpenningen förverkad.

Hålles ej ny auktion, skall handpenningen användas till betalning av kostnader för förfarandet som blivit onyttiga. Vad som ej behöver tagas i anspråk återlämnas.

Föreslagen lydelse

ra stycket, skall handpenningen tagas i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma belopp skall uppnås som vid den förra auktionen jämte ränta därå, *beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:00)* från utsatt dag för köpeskillings fördelning till och med den nya dagen för sådan fördelning, och för att även kostnaden för den nya auktionen skall täckas. Detta gäller även om ändrade förhållanden inträtt. Vad som ej behöver tagas i anspråk skall återlämnas, när den nyc inroparen fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir egendomen ej såld vid den nya auktionen, är hela handpenningen förverkad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fall då den första auktionen har hållits före ikraftträdandet.

24 Förslag till**Lag om ändring i väglagen (1971: 948)**

Härigenom föreskrives att 55 § väglagen (1971: 948) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*55 §¹

Har väghållare erhållit vägrätt, är fastighetens ägare berättigad att av väghållaren få intrångsersättning och ersättning för annan skada till följd av vägens byggande eller begagnande, om det ej avtalats eller uppenbarligen förutsatts att ersättning ej skall lämnas. Samma rätt till ersättning har innehavare av sådan nyttjanderätt eller annan särskild rätt till fastigheten som upplåtits innan marken togs i anspråk.

Vid ersättningsens bestämmande gäller 4 kap. expropriationslagen (1972: 719) i tillämpliga delar. 4 kap. 3 § nämnda lag skall härvid tillämpas i fråga om värdeökning som ägt rum under tiden från dagen tio år före det talan väcktes vid domstol.

På ersättningen utgår *sex procent årlig* ränta från den dag då marken togs i anspråk.

På ersättningen utgår ränta *enligt 5 § räntelagen (1975:00)* från den dag då marken togs i anspråk till och med den dag då

¹ Senaste lydelse 1972: 786.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

*betalning skall ske och enligt 6 §
räntelagen för tiden därefter.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

25 Förslag till**Lag om ändring i expropriationslagen (1972: 719)**

Härigenom föreskrives att 6 kap. 16 § expropriationslagen (1972: 719) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***6 kap.****16 §**

I den mån expropriationsersättning betalas efter utgången av den i 7 § första stycket föreskrivna tremånadersfristen eller, om fastigheten dessförinnan helt eller delvis har tillträtts eller övergått på den exproprierande enligt 10 §, efter tidpunkten härför, skall den exproprierande utge sex procent årlig ränta på ersättningen, i förra fallet från fristens utgång och i senare fallet från den dag då tillträdet eller övergången skedde.

I den mån expropriationsersättning betalas efter utgången av frist som föreskrives i 7 § första eller andra stycket, skall den exproprierande utge ränta på ersättningen från fristens utgång enligt 6 § räntelagen (1975: 00). Har förhandsstillträde ägt rum eller har fastigheten helt eller delvis övergått på den exproprierande enligt 10 §, skall den exproprierande utge ränta på expropriationsersättningen enligt 5 § räntelagen från den dag fastigheten tillträdde eller övergick på den exproprierande till dess betalning sker eller ränta skall utgå enligt första punkten i denna paragraf. Har fastigheten endast delvis tillträtts eller övergått på den exproprierande och skulle skyldighet att i sådant fall betala ränta på hela ersättningen vara oskälig mot den exproprierande, får räntebeloppet jämkas.

Expropriation fullbordas utan hinder av att ränta enligt första stycket ej betalas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

26 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973: 1130) om exekutiv försäljning av registrerat skepp m. m.

Härigenom föreskrives att 22 § lagen (1973: 1130) om exekutiv försäljning av registrerat skepp m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

När ny auktion hålles sedan inrop blivit ogiltigt enligt 20 § andra stycket, skall handpenningen tagas i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma belopp skall uppnås som vid den förra auktionen jämte *sex procents* årlig ränta därå från utsatt dag för köpeskillingens fördelning till och med den nya dagen för sådan fördelning och för att även kostnaden för den nya auktionen skall täckas. Detta gäller även om ändrade förhållanden inträtt. Vad som ej behöver tagas i anspråk skall återlämnas, när den nye inroparen fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir skeppet ej sålt vid den nya auktionen, är hela handpenningen förverkad.

När ny auktion hålles sedan inrop blivit ogiltigt enligt 20 § andra stycket, skall handpenningen tagas i anspråk i den mån det behövs för att sammanlagt samma belopp skall uppnås som vid den förra auktionen jämte ränta därå, *beräknad enligt 5 § räntelagen (1975: 00)* från utsatt dag för köpeskillingens fördelning till och med den nya dagen för sådan fördelning, och för att även kostnaden för den nya auktionen skall täckas. Detta gäller även om ändrade förhållanden inträtt. Vad som ej behöver tagas i anspråk skall återlämnas, när den nye inroparen fullgjort sin betalningsskyldighet. Blir skeppet ej sålt vid den nya auktionen, är hela handpenningen förverkad.

Hålles ej ny auktion, skall handpenningen användas till betalning av kostnader för förfarandet som blivit onyttiga. Vad som ej behöver tagas i anspråk återlämnas.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fall då den första auktionen har hållits före ikraftträdandet.

27 Förslag till

Lag om ändring i ledningsrättslagen (1973: 1144)

Härigenom föreskrives att 30 § ledningsrättslagen (1973: 1144) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 §

Ersättning enligt 13 eller 33 § skall erläggas inom tre månader efter det att ersättningsbeslutet

Ersättning enligt 13 eller 33 § skall erläggas inom tre månader efter det att ersättningsbeslutet

Nuvarande lydelse

vann laga kraft. I den mån ersättningen betalas efter utgången av denna frist *eller, om tillträde har skett dessförinnan, efter tillträdet*, skall dessutom utges *sex procent* årlig ränta på ersättningen, i det förra fallet från fristens utgång och i det senare fallet från den dag då tillträdet skedde.

Föreslagen lydelse

vann laga kraft. I den mån ersättningen betalas efter utgången av denna frist skall dessutom utges ränta på ersättningen enligt 6 § räntelagen (1975: 00) från fristens utgång. *Har tillträde skett före fristens utgång skall även utges ränta enligt 5 § räntelagen från den dag tillträdet skedde till dess betalning sker eller ränta skall utgå enligt andra punkten i denna paragraf.*

I fråga om ersättning som avses i 13 § och förskott enligt 25 § äger 5 kap. 16 § fastighetsbildningslagen (1970: 988) motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Ha skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

28 Förslag till**Lag om ändring i anläggningslagen (1973: 1149)**

Härigenom föreskrives att 32 § anläggningslagen (1973: 1149) skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***32. §**

Ersättning enligt 13 § skall erläggas inom tre månader efter det att ersättningsbeslutet vann laga kraft. I den mån ersättningen betalas efter utgången av denna frist *eller, om tillträde har skett dessförinnan, efter tillträdet*, skall dessutom utges *sex procent* årlig ränta på ersättningen, i det förra fallet från fristens utgång och i det senare fallet från den dag då tillträdet skedde.

Ersättning enligt 13 § skall erläggas inom tre månader efter det att ersättningsbeslutet vann laga kraft. I den mån ersättningen betalas efter utgången av denna frist skall dessutom utges ränta på ersättningen enligt 6 § räntelagen (1975: 00) från fristens utgång. *Har tillträde skett före fristens utgång skall även utges ränta enligt 5 § räntelagen från den dag tillträdet skedde till dess betalning sker eller ränta skall utgå enligt andra punkten i denna paragraf.*

I fråga om ersättning som avses i första stycket och förskott enligt 27 § äger 5 kap. 16 § fastighetsbildningslagen (1970: 988) motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har

skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

29 Förslag till

Lag om ändring i gruvlagen (1974: 342)

Härigenom föreskrives att 4 kap. 33 § gruvlagen (1974: 342) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

33 §

Vid förrättningen fastställd ersättning skall betalas inom tre månader från det avslutningsbeslutet meddelades. På ersättningen utgår *sex procent årlig* ränta från dagen för detta beslut. Har förordnande enligt 32 § tredje stycket meddelats, skall dock räntan på ersättning som avser anvisad mark beräknas från den dag då marken tidigast får tillträdas.

Vid förrättningen fastställd ersättning skall betalas inom tre månader från det avslutningsbeslutet meddelades. På ersättningen utgår ränta från dagen för *avslutningsbeslutet*. Har förordnande enligt 32 § tredje stycket meddelats, skall dock räntan på ersättning som avser anvisad mark beräknas från den dag då marken tidigast får tillträdas.

Ränta som avses i första stycket beräknas enligt 5 § räntelagen (1975: 00) för tiden till dess betalning skall ske och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om ränta för tid före ikraftträdandet. Har skyldighet att utge ränta uppkommit före ikraftträdandet, gäller äldre bestämmelser även för tiden därefter.

Motionsyrkandena

A. I motionen 1975: 2140 av herr Lidgard m. fl. (m) yrkas att riksdagen begär att regeringen vidtar åtgärder för publicering av diskontoförändringar i enlighet med vad i motionen anförts.

Motionärerna syftar till en publicering i Svensk författningssamling (SFS).

B. I motionen 1975: 2142 av herr Boo m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar

1. att 39 a § i förslaget till lag om ändring i konkurslagen utformas så, att därav klart framgår att gäldenär icke är skyldig att utge ränta på återburen egendom i form av penningmedel, om han kan visa att han själv inte hållit medlen räntebärande.

2. att publicering av det av riksbanken fastställda diskontot sker i SFS i samma ordning som gäller för bl. a. basbeloppet enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring.

Utskottet

Inledning

De grundläggande reglerna om ränta återfinns f. n. i 9 kap. 10 § handelsbalken (HB) och 6 § lagen (1936: 81) om skuldebrev. Reglerna i HB avser enligt sin ordalydelse endast lån av pengar men anses sedan gammalt tillämpliga också på andra slag av skuldförhållanden.

Innebörden av reglerna i HB är bl. a. att gäldenär inte är skyldig att utge ränta på en skuld före förfallodagen i andra fall än då sådan förpliktelse åvilar honom enligt avtal eller särskild föreskrift i lag. Om gäldenären inte betalar skulden senast på förfallodagen blir han emellertid skyldig att utge ränta även om avtal därom inte har träffats. Löpte skulden med ränta redan före förfallodagen utgår därvid dröjsmålsränta enligt 6 § skuldebrevslagen efter samma räntefot som tidigare. Var ränta tidigare ej utfäst utgår enligt 9 kap. 10 § HB sex procent årlig ränta från förfallodagen, om sådan är bestämd, och i annat fall fem procent årlig ränta från den dag då gäldenären blir delgiven stämning eller lagsökning.

Bestämmelser om dröjsmålsränta finns också i ett flertal speciella lagar. I några centrala förmögenhetsrättsliga lagar tar sig bestämmelserna uttryck i en hänvisning till 9 kap. 10 § HB, medan det i andra lagar finns självständiga, mera preciserade ränteföreskrifter.

Under senare år har kritik riktats mot räntereglerna, särskilt bestämmelserna i 9 kap. 10 § HB, vilka inte har undergått någon ändring av betydelse sedan de antogs år 1734. Framför allt har kritiserats att räntesatserna inte är anpassade till det rådande ränteläget. Det har även ansetts omotiverat att ha olika räntefot beroende på om förfallodagen är bestämd eller inte. Vidare har det befunnits vara en allvarlig olägenhet att borgenären i det senare fallet skall behöva inleda rättsligt förfarande för att ränta skall börja löpa.

Frågan om en översyn av reglerna om ränta har vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens prövning. I anledning av en motion hemställde riksdagen år 1938 (2LU 1938: 33, rskr 1938: 163) om en utredning rörande lämpligheten och sättet att bringa den i 55 § lagen (1917: 189) om expropriation föreskrivna räntan på expropriationsersättning i bättre överensstämmelse med det dåvarande allmänna ränteläget (som var lägre än den i 55 § angivna räntefoten sex procent). Detta ärende har därefter varit beroende på Kungl. Maj:ts prövning. En ytterligare motion i ämnet avlogs år 1941. Därefter togs frågan upp på nytt i en interpellation år 1951. Vid 1965 års riksdag väcktes frågan om en översyn av räntereglerna ånyo genom en motion. Första lagutskottet framhöll i sitt utlåtande (1LU 1965: 25) att vissa omständigheter talade för en modernisering av bestämmelserna i 9 kap. 10 § HB. Samtidigt påpekade utskottet att även åtskilliga andra lagar innehöll bestämmelser

om ränta. Utskottet förordade därför att en mer omfattande översyn av räntereglererna kom till stånd. Riksdagen gav Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört (rskr 1965: 258).

År 1968 fick köplagutredningen i uppdrag att företa den av riksdagen begärda översynen. I betänkandet (SOU 1974: 28) Räntelag föreslog utredningen att de allmänna bestämmelserna i 9 kap. 10 § HB och 6 § första stycket skuldebrevslagen skulle ersättas av en särskild räntelag. Vidare föreslog utredningen ändringar i åtskilliga räntebestämmelser i andra lagar på det förmögenhetsrättsliga området.

Utredningens förslag har vid remissbehandlingen fått ett positivt mottagande och de har också lagts till grund för de i propositionen framlagda förslagen.

Räntelagen

Räntelagen (RL) föreslås bli generellt tillämplig på penningfordran inom förmögenhetsrättens område. Lagens bestämmelser är dispositiva och gäller således endast i den mån ej annat är avtalat eller särskilt föreskrivet (1 §). Lagen innehåller i första hand bestämmelser om dröjsmålsränta, vilka för olika fall preciserar den tidpunkt från vilken ränta skall utgå. Skillnad görs, såsom i gällande rätt, mellan fordringar med bestämd förfallodag och fordringar för vilka förfallotiden är obestämd. När det gäller sistnämnda slag av fordringar har kravet på stämning för att ränta skall utgå slopats. I stället skall dröjsmålsränta börja utgå en månad från den dag borgenären har avsänt räkning eller på annat sätt framställt krav på betalning av bestämt belopp med angivande av att underlåtenhet att betala medför skyldighet att utge ränta (4 §).

Beträffande ränta för tid före förfallodagen, s. k. avkastningsränta, medför den föreslagna lagen — genom en regel att ränta ej utgår för tid innan fordringen är förfallen till betalning (2 § första stycket) — att skyldighet att utge sådan ränta förutsätter att det finns avtal eller utfästelse eller särskild lagbestämmelse därom. En bestämmelse upptas dock om avkastningsränta i ett visst fall, nämligen det fallet att betalning går åter då avtal hävs till följd av betalningsmottagarens kontraktsbrott eller av liknande anledning (2 § andra stycket).

Räntefoten anknyts i förslaget till det av riksbanken fastställda, vid varje tidpunkt gällande diskontot på så sätt, att dröjsmålsränta skall utgå enligt diskontot med tillägg av fyra procentenheter (6 §) och avkastningsränta — i det fall som regleras i lagen — enligt diskontot med tillägg av två procentenheter (5 §). Med det diskonto som gäller f. n., sju procent, blir således dröjsmålsräntan elva procent och avkastningsräntan nio procent.

Förslaget till räntelag har inte föranlett några motioner med yrkanden om ändringar. Utskottet har vid sin granskning av förslaget inte

heller funnit anledning till erinran mot detta. Enligt utskottets mening tillgodoser förslaget väl de reformkrav som framställts i olika sammanhang. Med anledning av den kritik som konsumentverket och konsumentombudsmannen riktat mot att räntelagen blir dispositiv vill utskottet understryka att skydd mot obilliga räntekrav redan i stor utsträckning kan åstadkommas med hjälp av lagen (1971: 112) om förbud mot oskäligen avtalsvillkor. Utskottet vill vidare fästa uppmärksamhet på att regeringen till hösten 1975 aviserat en proposition på grundval av generalklausulutredningens förslag till vidgade möjligheter för domstol att jämka eller lämna utan avseende oskäligen avtalsvillkor. Genomförs förslaget får konsumenten ytterligare ett skydd mot obilliga räntevillkor. Utskottet vill också erinra om att frågor som hänger samman med kreditköp, t. ex. vilken ränta som skall beräknas för tiden innan betalning förfaller, utreds av kreditköpkommittén. På grund av det anförda delar utskottet föredragande statsrådets uppfattning att det inte är påkallat att av hänsyn till konsumentintressen i detta sammanhang införa tvingande bestämmelser om ränta.

En för såväl allmänheten som domstolarna betydelsefull fråga är *publiceringen* av det av riksbanken fastställda diskontot. Lagrådet har framhållit i sitt yttrande att räntefotens anknytning till diskontot medför behov av en tillförlitlig publicering av de förändringar som beslutas rörande diskontot. En sådan publicering kan enligt lagrådet lämpligen ske i samma ordning som nu gäller för exempelvis basbeloppet enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring och det procenttal med vilket familjerättsligt underhållsbidrag skall ändras enligt 3 § lagen (1966: 680) om ändring av vissa underhållsbidrag, dvs. i Svensk författningssamling (SFS). I slutprotokollet anför emellertid föredragande statsrådet att det enligt hans mening inte behövs någon publicering i SFS eftersom uppgifter om diskontot och ändringar däri får stor spridning genom massmedia och det är lätt att hos riksbanken eller annan bank ta reda på vilket diskonto som gäller.

Statsrådets uttalande kritiscras i motionerna 1975: 2140 och 1975: 2142 (yrkandet 2). Motionärerna som förklarar sig dela lagrådets uppfattning yrkar att riksdagen skall begära att regeringen låter publicera diskontoändringar i SFS.

Utskottet kan i och för sig instämma i statsrådets uttalande att uppgifter om diskontot får stor spridning genom massmedia. En ändring i diskontot väcker en betydligt större uppmärksamhet än t. ex. en höjning av basbeloppet. Utskottet vill emellertid peka på att räntan skall beräknas efter det vid varje särskild tid gällande diskontot. Säkra uppgifter måste därför finnas att tillgå inte endast om diskontots höjd utan även om den tidpunkt från vilken en ändring i diskontot gäller. Utskottet delar på grund härav lagrådets och motionärernas uppfattning i publiceringsfrågan. I detta sammanhang vill utskottet också tillägga att

när det över huvud taget gäller uppgifter av typen ändringar i basbelopp och diskonto, vilka har stor betydelse för myndigheter och allmänheten, bör i princip en publicering ske i SFS. Utskottet tillstyrker följaktligen bifall till motionerna 1975: 2140 och 1975: 2142, yrkandet 2.

Ändringar i konkurslagen (1921: 255)

I propositionen föreslås ändringar i 39 a, 58, 138 och 141 §§ konkurslagen (KL), varigenom vissa bestämmelser om ränta anknyts till bestämmelserna i räntelagen. 39 a § har införts i KL genom beslut av riksdagen i april 1975 med anledning av prop. 1975: 6. Paragrafen, som träder i kraft den 1 juli 1975, reglerar frågor angående avkastningen av egendom som skall återbäras till konkursbo samt frågor om rätt till ersättning för kostnader som nedlagts på sådan egendom. Bestämmelserna innebär bl. a. att den som är skyldig att återbära egendom även skall utge den avkastning som belöper på tiden efter delgivning av stämning i målet. När det gäller återvinning enligt bestämmelserna om otillbörliga rättshandlingar (30 § KL) kan den återbäringsskyldige förpliktas att utge avkastning redan från det han mottog egendomen.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen 1975: 6 uppkom fråga huruvida bestämmelserna i 39 a § innebär att vid återvinning av penningmedel den återbäringsskyldige är skyldig att utge ränta även på medel som han själv inte gjort räntebärande. Lagrådet hade i sitt yttrande över lagrådsremissen anfört att ordalagen närmast gav intryck av att bestämmelserna avsåg endast sådan ränta som faktiskt utgått, vilket också stämde med innebörden av gällande rätt sådan den framställts i doktrinen. Lagrådet hade ansett ett klarläggande av departementschefen önskvärt. I slutprotokollet hänvisade departementschefen emellertid endast till att den blivande räntelagen avsågs bli tillämplig bl. a. i frågor om ränta som utgår i samband med återvinning och att i lagrådsremissen rörande räntelagen föreslagits att bestämmelser härom skulle tas in i 39 a § KL. Med anledning av propositionen väcktes en motion, vari under hänvisning till lagrådets uttalanden yrkades att 39 a § skulle utformas så att det klart framgick att skyldighet inte förelåg att utge ränta i fall då den återbäringsskyldige ej haft medlen räntebärande.

Utskottet tog i sitt betänkande LU 1975: 12 inte ställning i sak till motionsyrkandet. Frågans prövning borde enligt utskottets mening anstå till dess riksdagen genom proposition förelagts förslaget till räntelag. Utskottet hemställde därför enhälligt att riksdagen skulle avslå motionen. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

I förevarande ärende föreslås nu den ändringen i 39 a § att — om egendom, som skall återbäras, utgörs av penningbelopp eller om ersättning skall utges för egendomens värde — ränta skall utgå enligt 5 § räntelagen från det att återvinning påkallades till och med den dag

då skyldighet att återbära beloppet eller utge ersättning inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter (39 a § första stycket). Förslaget innebär således skyldighet för den som skall återbära penningmedel att utge avkastningsränta fram till dess frågan huruvida återvinning skall ske slutligt avgjorts och därefter dröjsmålsränta, oavsett om penningmedlen rent faktiskt varit räntebärande eller ej. Vidare föreslås att den återbäringsskyldige skall vid återvinning enligt bestämmelserna om otillbörliga rättshandlingar kunna förpliktas utge avkastningsränta redan från det han mottog penningmedlen (39 a § andra stycket).

Med anledning av förslagen har ånyo i motionen 1975: 2142 framställts yrkande (yrkandet 1) om att riksdagen skall besluta att skyldigheten att utge ränta endast skall avse ränta som den återbäringsskyldige faktiskt har uppburit. Till stöd för yrkandet anför motionärerna att det är angeläget att den återbäringsskyldige får i lagen det skydd som ligger i att han inte kan tvingas utge mer än vad han i verkligheten har uppburit.

Utskottet vill inledningsvis peka på att avkastningsränta skall — när avtal hävs till följd av betalningsmottagarens kontraktsbrott eller på liknande grund — utgå enligt 2 § andra stycket RL, oavsett om betalningsmottagaren faktiskt hållit de mottagna penningmedlen räntebärande eller ej. På samma sätt förhåller det sig när det gäller i propositionen framlagda övriga lagförslag, i vilka någon har ålagts en skyldighet att återbära uppburna penningmedel och att utge ränta på desamma.

Enligt utskottets mening finns det emellertid en betydande skillnad mellan hävningsfallen i 2 § andra stycket RL och återvinningsfallen i 39 a § första stycket KL. När återbetalningsskyldighet uppkommer i de förstnämnda fallen är den en följd av ett kontraktsbrott eller liknande förfarande från betalningsmottagarens sida. Det är i sådana fall rimligt att betalningsmottagaren får ersätta betalningsgivaren även dennes ränteförluster. När det gäller återvinningsfallen i 39 a § första stycket KL är förhållandet emellertid ett annat. Utskottet erinrar om att de av riksdagen i anledning av propositionen 1975: 6 antagna ändringarna i återvinningsreglerna innebär att möjligheterna till återvinning vidgas avsevärt jämfört med gällande rätt. Utvidgningen åstadkoms bl. a. genom att återvinning inte längre skall vara beroende av att gäldenärens medkontrahent haft insikt om gäldenärens ekonomiska ställning eller om att han gynnades framför andra borgenärer. Även en helt godtroende medkontrahent till gäldenären kan således bli tvingad återbetala uppburna penningmedel, som han kanske redan konsumerat.

Den nu angivna skillnaden mellan hävningsfallen och återvinningsfallen har även föredragande statsrådet beaktat så till vida att den enligt 2 § andra stycket RL föreliggande skyldigheten att utge ränta redan från den dag då betalningen erlades har i 39 a § första stycket KL begränsats till att avse tiden efter det att återvinning påkallades. Utskottet anser

i likhet med motionärerna att det emellertid inte är rimligt att en godtroende medkontrahent till gäldenären över huvud taget skall behöva återbetala större penningbelopp till konkursboet än han faktiskt uppburit. I de fall som omfattas av 39 a § första stycket KL bör därför inte utgå någon avkastningsränta. Den återbäringsskyldige kan visserligen någon gång vara i ond tro. Enligt utskottets mening är det dock lagtekniskt svårt att göra åtskillnad mellan ondtros- och godtrosfallen. Utskottet förordar på grund av det anförda att riksdagen i anledning av motionen 1975: 2142, yrkandet 1, låter andra meningen i 39 a § första stycket KL utgå. Härigenom begränsas skyldigheten att utge ränta till att avse fall där penningmedel, som skall återbäras, hållits räntebärande.

Vad därefter angår frågan om ränta i de i 39 a § andra stycket upptagna återvinningsfallen kan utskottet inte ansluta sig till motionärernas ståndpunkt. I dessa fall där återvinning skall ske på grund av att gäldenärens medkontrahent erhållit egendom genom en otillbörlig rättshandling skulle ett borttagande av regeln om avkastningsränta innebära att gäldenärens medkontrahent gynnades på konkursboets bekostnad i en utsträckning som inte kan accepteras. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen 1975: 2142 i denna del. Med hänsyn till att bestämmelsen om avkastningsränta föreslås utgå ur första stycket bör lagtexten i andra stycket justeras så att det klart framgår att i dessa fall avkastningsränta skall utgå även för tiden från den dag återvinning påkallades till och med den dag skyldighet att återbära penningmedlen eller utge ersättning inträder. För tiden därefter skall givetvis i såväl de i första som andra stycket angivna återvinningsfallen utgå dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen. Någon uttrycklig bestämmelse härom i 39 a § KL anser utskottet inte erforderlig.

Övriga föreslagna ändringar i konkurslagen har inte föranlett något särskilt uttalande från utskottets sida.

Övriga lagförslag

I propositionen föreslås också ändringar i en rad andra lagar som innehåller speciella bestämmelser om ränta. Det innebär bl. a. att räntelagens regler om avkastningsränta blir tillämpliga vid ränteberäkning enligt expropriationslagen och annan fastighetsrättslig lagstiftning. Genom framläggandet av förslaget till ändring i expropriationslagen har den ovannämnda riksdagsskrivelsen från år 1938 blivit slutbehandlad. Förslagen har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Ikraftträdandet

Avsikten var ursprungligen att räntelagen och de övriga i propositionen upptagna lagförslagen skulle träda i kraft den 1 juli 1975. Med

hänsyn till att propositionen inte kunnat föreläggas riksdagen förrän efter den 1 april 1975 har dock i propositionen tidpunkten för lagförslagens ikraftträdande ändrats till den 1 januari 1976. Detta innebär att de tidigare under året antagna ändringarna i KL och nu föreliggande lagförslag inte träder i kraft vid samma tidpunkt. Fråga uppkommer då om det finns anledning för riksdagen att tidigare lägga ikraftträdandet av ifrågavarande lagförslag. Såsom framgår av utskottets betänkande i konkurslagärendet (LU 1975: 12 s. 61) fann utskottet, som räknade med att den nu föreliggande situationen skulle kunna uppstå, att ett ikraftträdande vid olika tidpunkter inte skulle behöva medföra några olägenheter. Med hänsyn härtill och då det är angeläget att näringslivet och enskilda personer ges en förberedelsestid för att kunna anpassa sig till den nya lagstiftningen finner sig utskottet inte böra föreslå någon ändrad tidpunkt för ikraftträdandet.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen antar det till propositionen 1975: 102 fogade förslaget till räntelag,
2. beträffande publiceringen av diskontoändringar att riksdagen med bifall till motionerna 1975: 2140 och 1975: 2142, yrkandet 2, begär att regeringen i Svensk författningssamling låter införa de förändringar som beslutas i diskontot,
3. beträffande ränta vid återvinning i konkurs att riksdagen — med förklaring att propositionen i denna del inte kunnat oförändrad antas — i anledning av motionen 1975: 2142, yrkandet 1, antar 39 a § i förslaget till lag om ändring i konkurslagen med följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Den som är skyldig att återbära egendom skall även utge den avkastning som belöper på tiden efter det att återvinning påkallades. *Utgöres egendomen av penningbelopp eller skall ersättning utges för egendomens värde, utgår ränta enligt 5 § räntelagen (1975: 00) till och med den dag då skyldighet att återbära beloppet eller utge ersättningen inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.*

Skall någon återbära egendom

Utskottets förslag

39 a §

Den som är skyldig att återbära egendom skall även utge den avkastning som belöper på tiden efter det att återvinning påkallades.

Skall någon återbära egendom vid återvinning enligt 30 §, kan han förklaras skyldig att utge även avkastning som belöper på tiden från det att han mottog egendomen till dess att återvinning påkallades. *Utgöres egendomen av penningbelopp eller skall ersättning utges för egendomens värde,*

Regeringens förslag

vid återvinning enligt 30 §, kan han förklaras skyldig att utge även avkastning som belöper på tiden från det att han mottog egendomen till dess att återvinning påkallades. *Ränta för sådan tid beräknas enligt 5 § räntelagen.*

Den som nedlagt nödvändig eller nyttig kostnad på egendom som återbäres har rätt till ersättning därför, om ej särskilda skäl föreligga däremot.

Återvinnes säkerhet som grundas på inteckning, skall inteckningshandlingen återställas eller, om den behövs som bevis för fordringen, tillhandahållas för utbyte eller dödning av inteckningen. Kan det ej ske, skall ersättning utgå.

4. att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i konkurslagen i vad det ej omfattas av hemställan under 3,
5. att riksdagen antar övriga i propositionen framlagda lagförslag.

Stockholm den 22 maj 1975

På lagutskottets vägnar
IVAN SVANSTRÖM

Utskottets förslag

beräknas ränta för sådan tid enligt 5 § räntelagen (1975: 00). För tiden därefter till och med den dag då skyldighet att återbära beloppet eller utge ersättning inträder utgår likaledes ränta enligt 5 § räntelagen.

Närvarande: herrar Svanström (c), Hammarberg (s), Lidgard (m), Börjesson i Falköping (c), fru Åsbrink (s), herr Andersson i Södertälje (s)*, fru Nilsson i Sunne (s), herrar Olsson i Sundsvall (c)*, Israelsson (vpk), fru Fredgardh (c), herr Gustafsson i Stockholm (s)**, fru Lindquist (m), fru Johansson i Hovmantorp (s)*, herr Henmark (fp)* och fru Karlsson (c).

* Ej närvarande vid justeringen av p. 1 och 2 i utskottets hemställan.

** Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

beträffande *ränta vid återvinning i konkurs* (punkt 3)

av herr Hammarberg (s), fru Åsbrink (s), herr Andersson i Södertälje (s), fru Nilsson i Sunne (s), herrar Israelsson (vpk), Gustafsson i Stockholm (s) och fru Johansson i Hovmantorp (s), som anser

dels att det avsnitt i utskottets betänkande som på s. 37 börjar med orden "Den nu" och slutar på s. 38 med orden "inte erforderlig" bort ha följande lydelse:

Den nu angivna skillnaden mellan hävningsfallen och återvinnings-

fallen i 39 a § första stycket KL har emellertid redan beaktats i propositionen. Just med hänsyn till att återvinning i åtskilliga fall kan ske även från godtroende medkontrahent till konkursgäldenären har föreslagits att ränta enligt 5 § RL skall utges endast i den mån den belöper på tiden efter det att återvinning påkallades. I hävningsfallen däremot skall ränta utgå redan från det att betalningsmottagaren mottog penningbeloppet.

I och med att återvinning påkallas kan enligt utskottets mening god tro hos den återbäringsskyldige inte längre åberopas som skäl för att för tiden därefter låta konkursboet gå förlustigt ränta på de medel som skall återbäras till konkursboet. Utskottet erinrar i detta sammanhang om att lagberedningen i sitt betänkande (SOU 1970: 75) "Utsökningsrätt X" anförde att vid återbäring av betalning ränta skulle utgå åtminstone från delgivning av stämning i målet. Lagberedningens uttalande föranledde inte heller några erinringar från remissinstansernas sida. Utskottet vill också peka på att den återbäringsskyldige, om han — när återvinning påkallas — återbär mottagna medel, endast behöver betala ränta för den tid som eventuellt kan förflyta från det att återvinning påkallades till dess medlen hinner återbäras. Räntebestämmelsen i 39 a § första stycket får därför i princip betydelse endast i den mån det blir en process om skyldigheten att återbära penningmedel till konkursboet. Om den hos vilken återvinning påkallas förlorar denna process bör han enligt utskottets mening rimligen utge ränta för den tid processen pågått, oavsett om han hållit penningmedlen räntebärande eller ej.

Utskottet vill vidare framhålla att den föreslagna ränteregeln är en praktisk och lättillämpad regel. Den har också utformats enligt samma systematik som kommit till användning vid utformningen av ränteregler i övriga lagförslag. Motionärernas förslag att ränta skall utgå om den återbäringsskyldige inte lyckats visa att han inte själv hållit medlen räntebärande är däremot en svårtillämpad regel. Utskottet vill här endast peka på de svårigheter som det innebär att söka föra en negativ bevisning.

På grund av det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen 1975: 2142, yrkandet 1, och tillstyrker det i propositionen framlagda förslaget. *dels* att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande ränta vid återvinning i konkurs att riksdagen med avslag på motionen 1975: 2142, yrkandet 1, antar 39 a § i förslaget till lag om ändring i konkurslagen.

